

A hamisítókirály

NEMERE ISTVÁN

Mi magyarok hajlamosak vagyunk mindig magunkat látni és láttatni a központban. Szentül hisszük: nagy embereink világhírré vergődve minket is mintegy magukkal emeltek. Minden Nobel-díjas hazánkfia büszkeségünk tárgya. Ám szemérmesen hallgatunk, ha sötétebb alakokról esik szó. Pedig talán nem véletlen, hogy a legnagyobb szélhámosok az utóbbi száz évben magyarok voltak. Ezek legnagyobbikáról mesélek most.

Ne szégyellje, aki még sohasem hallotta *Hory Elemér* nevét. A magyar diplomatacsaládból származó fiatalember lett a legnagyobb bűnözőművész, aki valaha élt e bolygón. Az 1905-ben, Budapesten született férfi Párizsban tanult festeni, majd rövid magyarországi kitérő után visszajutott Franciaországba, és többé nem tette lábát magyar földre. Ha úgy hozta a szükség, hamis útleveleket is készített magának. A leggyakrabban az igazi – *Hoffmann Elemér Albert* – nevét használta „*Elmyr de Hory*” (ejtsd: elmír dö ori) alakban.

A háború után Párizsban nyomorgott. A saját képeit nem vették, nem állították ki. Ám rájött: ha grafikát és festményt hamisít, azokat el is tudja adni! Egyszer egy maga készítette „*Picasso-rajzot*” egy nagyon értő műkereskedő megvett tőle. Meg volt győződve, hogy valódi Picassót tart a kezében. Elemér ekkor felfogta: ha Picassót, *Dufyt* rajzol, *Matisse-t*, *Renoirt* és *Modiglianit* fest, mindig akad rá vevő. Állt egy-egy múzeumban ismert festők képei előtt, és megszólalt benne a hang: „Ilyent én is tudnék festeni”.

Rengeteget tanult, és mielőtt egy adott képzőművész modorában készített volna egy képet, mindent tudott már az illető szokásairól, életének és művészetének összes szakaszáról, így a születő kép beleillett az utánzott mű-

ELMYR DE HORY – HOMMAGE À MODIGLIANI

vész ilyen vagy olyan korszakába, stílusába, és sikerült megtévesztenie a szakértőket is! Tudta már, miben tehetőséges. Más hamisítók csak egy festőt tudtak utánozni, hamisítani – de ő legalább harmincat.

Képes volt órákig álldogálni egy Modigliani-kép előtt, valósággal magába szívta, amit látott, majd hazament, és igen rövid idő alatt ő is megfestett egy „Modiglianit”. Máris vitte egy műkereskedőhöz, aki tetemes összegért vásárolta meg.

De tudta, ezért börtönbe juthat. Ilyenkor az eladó felel a törvény előtt. Ha megfest egy képet valaki stílusában, korabeli vászonra vagy fára, akkor ő nem követ el bűnt, csak az megy börtönbe, aki azt műkereskedőknek vagy gyűjtőknek mint X. egykori festő művét adja el. Tehát szüksége volt egy vagy több olyan emberre, akik a veszélyes és fáradtságos dolgokat intézik: vásárolnak régi szekrényeket, hogy azok deszkáira festhessen, ugyanígy mindenfelé kutakodva szereznek régi, de értéktelen festményeket, hogy azok vásznát letisztítva használhassa, felhajtják a lehetséges vevőket, beszedik a pénzt, és eltörlik a nyomokat – ő meg csak hadd dolgozzon! Ezt az állapotot akarta elérni, ezért volt szüksége olyan bűntársakra, akik baj esetén „elviszik a balhét”, amíg neki a haja szála sem görbül. Azzal is tisztában volt, hogy az ilyen alakokkal osztózni kell a mesés bevételeken is.

És így is lett. Évekbe tellett ugyan, míg megtalálta a maga cinkosait... A saját neméhez vonzó Hory ekkor ötven múlt, de harmincnek sem nézett ki, és a párizsi homoszexuálisok körében találta meg azt a két férfit, akik ezentúl komoly hatást gyakoroltak az életére. Már olyan tökéletes hamisítványokat produkált, hogy azokat a festők családtagjai is (f)elismerték és igazolták. A cinkosok: *Lassard* és *Legros* képerkedelmi körökben mozogtak sok éve, amellel ügyes szélhámosok is voltak. Egymásra találtak, és beindult az üzlet. Elemérnek vettek egy úszómedencés luxusvillát Ibiza szigetén, beszereztek pár ezer festészeti albumot és szakkönyvet, ezerféle festéket, „Elmyr” pedig boldogan beköltözött, és festett, festett... Ez volt számára a földi paradicsom. Volt olyan nap, hogy három hamis Picasso-grafikát készített, máskor néhány nap alatt egy-egy Modiglianit, Matisse-t,

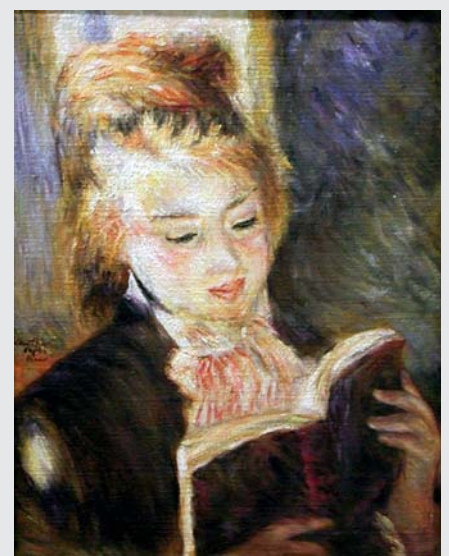
Renoirt. Cinkosai havi ezerhatszáz dollárt küldtek neki, amiből az 1960-as években az akkor már hatvanéves művész remekül élhetett csodás villájában, kiváló éghajlaton, saját kertjében. Nemcsak műterme, de laboratóriuma is volt, ahol festékekkel kísérletezett. Munkatársai a világot járták, és Textastól Japánig, Párizstól Rómáig árulták a képeket. Szinte az összes jobb európai, amerikai és japán múzeumba került közülük.

Elemérnek sikerült megtévesztenie a szakértőket is. Akik egy-egy festőre

kat, de az „ibizai mestert” fillérékért dolgoztatták. Elemér fellázadt, hát többet adtak neki, de soha nem kapta meg a neki járó harmadrészt. Műtermében olykor tíz festőállvány állt, mindegyiken másik művész képe készült. Mint a sakkbajnok, aki sok ellenfelével szimultán játszik, úgy festette műveit. Ám Legros és Lassard, a két cinkos Párizsban sok más csalást is elkövetett, lebuktak, és beárulták egymást. Ráadásul az 1960-as és '70-es évekre a tudomány is fejlődött, új műszereket és módszereket fedeztek fel,

MATISSE? RENOIR? HORY?

képezték ki magukat, azt nagyon ismerték, de őket is átverte. Kiállították az igazolásokat a képek eredetéről, a múzeumok és gyűjtők egymásra licitáltak értük. Később művészeti körökben úgy vélték: Hory legalább kétezer (!) képet hamisított, galériájában a kor világsztárjai, köztük *Ursula Andress* és *Gábor Zsazsa* is megfordulhatott.

Elmyr de Hory, hála a sok pénznek, amit keresett, francia állampolgárságot vett magának, és köztisztviselőként álló ibizai lakossá vált spanyol földön. Egy festőt hamisítva nem már létező képét másolta, hanem az ő stílusában alkotott egy majdnem ugyanolyant. Más volt a kép kompozíciója, dinamikája, de ugyanaz az ecsetkezelés, ugyanazok a festékek, a színvilág, és a vászon is korabeli... A szakértők mindet eredetinek találták.

Hamarosan kiderült, hogy cinkosaiszeretői milliókat keresnek, Elemér szemét meg aprópénzzel szűrják ki. Igaz, ők kockáztatták a szabadságu-

amelyek révén kimutatták nem egy Hory-műről, hogy nem készülhettek a régebbi időkben... A jól kitalált háromfős rendszer összeomlott, bedől.

Amikor Hory érezte a bajt, megsemmisítette műtermét és elégette a kész képeket. Kiderült: a villa, amit magának hitt, soha nem is volt a nevére íratva. Koldusszegényen távozott Ibizaról, de szabad maradt: egyfelől nem volt tanú, aki látta, hogy egyetlen képet is fest, vagy hogy átadta őket két cinkosának, másfelől a szakértők és a múzeumok vezetői is inkább hallgattak, ne kelljen beismerniük, hogy egy hamisító képeit vásárolták milliókért.

Az utolsó hír a már életében könyv- és filmalannyá váló Elemérről 1969-ből való: akkor látták a férfit, amint (természetesen hamis útlevelel) felszállt egy Portugáliába induló repülőre, és soha többé nem hallottak felőle.

Mégsem tűnt el nyomtalanul: számos múzeum és képtár falain lógnak hírneves honfitársunk művei... ❀